

ZAPISNIK 25. seje Nacionalnega sveta za plačila

Datum in čas seje: 16. 9. 2022, od 9:30 do 12:50

Lokacija seje: Banka Slovenije

Prisotni člani: Simon Anko (predsednik Nacionalnega sveta za plačila / Banka Slovenije), Lucija Frlec (Urad Republike Slovenije za preprečevanje pranja denarja), Brigita Gašperin (Ministrstvo za finance), Davor Lekić (Javna agencija za varstvo konkurence), Aljoša Lovrič Petrič (NETS CEE, d.o.o.), Alenka Mejač Krassnig (Visa Europe), Barbara Mesojednik (Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo), Aleksandra Miklavčič (Uprava Republike Slovenije za javna plačila), Tomaž Okorn (Gospodarska zbornica Slovenije), Gregor Rakar (Telekom Slovenije d. d.), Nevenka Šubelj (Trgovinska zbornica Slovenije), Nada Zidar (Slovensko zavarovalno združenje)

Prisotni namestniki članov: Anja Arnšek (MBILLS d. o. o.), Matic Dolar (Bankart d. o. o.), Valerija Kunštek (Finančna Uprava republike Slovenije), Alina Meško (Zveza potrošnikov Slovenije), Primož Patru (Dinit d. o. o.), Borut Tomažič (Združenje bank Slovenije), Tomaž Žgajnar (Agencija Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve)

Ostali prisotni: Milan Martin Cvikl, Aleksandra Čargo (prisotna do vključno 4. točke dnevnega reda), Nina Frkovič, Lea Kostanjevec Jazbec, Lara Madotto, Martin Pezdir, Robert Rajšp, Anja Rijavec Uršej (prisotna do vključno 4. točke dnevnega reda), Tina Vehovar Smole (vsi Banka Slovenije), Lan Filipič in Matija Veber (oba Deloitte d. o. o.; prisotna pri 5. in 8. točki dnevnega reda), Igor Golob in Monika Logar (oba Finančna Uprava Republike Slovenije, prisotna do vključno 4. točke dnevnega reda), Tina Humar in Martina Verbančič (obe Ministrstvo za finance, prisotni do vključno 4. točke dnevnega reda)

Odsotni člani: Luka Gabrovšek (Mastercard Europe), Mojca Kunšek (Agencija Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve), Aleksander Kurtevski (Bankart d. o. o.), Tomaž Lešnik (Dinit d. o. o.), Marta Mihelin (Finančna Uprava Republike Slovenije), Paul-Alexandre Raveleau (Odbor za shemo Flik), Leon Stare (MBILLS d. o. o.), Nataša Tomc Jovović (NLB d. d.), Marko Tretnjak (Zveza potrošnikov Slovenije), Stanislava Zadavec Capriolo (Združenje bank Slovenije)

Predlog dnevnega reda:

1. Uvodni nagovor viceguvernerja Banke Slovenije Milana Martina Cvikla
2. Potrditev dnevnega reda 25. seje Nacionalnega sveta za plačila (NSP)
3. Aktivnosti NSP v boju proti sivi ekonomiji
 - Informacija o delu delovne skupine za aktivnosti NSP v boju proti sivi ekonomiji
4. Problematika odpiranja plačilnih računov
5. Analiza trga plačil v Sloveniji
 - Informacija o aktivnostih v zvezi z analizo trga plačil v Sloveniji

6. Takojšnja plačila
 - Informacija o napredku na področju razvoja slovenske sheme za takojšnja plačila (Flik)
7. Napredek na projektu Digitalni evro
 - Predstavitev aktivnosti Evrosistema na projektu digitalni evro
8. Razno

Ad 1) Uvodni nagovor viceguvernerja Banke Slovenije Milana Martina Cvikla

S. Anko je prisotne pozdravil na 25. seji NSP, ki je bila sprva načrtovana že za junij 2022. Ker na junijski seji ni bilo zagotovljene udeležbe deležnikov za obravnavo dveh ključnih vsebinskih tematik, je bila seja odpovedana. Po uvodnem nagovoru je S. Anko k nagovoru prisotnih povabil novega viceguvernerja Banke Slovenije M. M. Cvikla, ki je s 1. avgustom 2022 prevzel vodenje področja, ki pokriva delo NSP.

V svojem nagovoru je M. M. Cvikl poudaril vlogo NSP kot strateške in posvetovalne platforme deležnikov trga plačil, ki deluje s ciljem podpreti razvoj učinkovitega in konkurenčnega trga plačil, ki podpira delovanje finančnih trgov in gospodarstva. Ob tem je M. M. Cvikl poudaril tudi povezovalno vlogo NSP, in sicer prek Banke Slovenije, kot dela Evrosistema, do Evropskega odbora za plačila v evrih, ki ga vodi Evropska centralna banka in se - podobno kot NSP na nacionalni ravni - na ravni EU ukvarja z izzivi, povezanimi s plačili. Aktivno sodelovanje na ravni EU prispeva k usklajenosti med politikami in stališči, oblikovanimi na nacionalni ravni in na ravni Evrosistema, ter pripomore k udejanjanju vizije EU na področju plačil. V nadaljevanju je M. M. Cvikl v svojem nagovoru izpostavil pomembnejše dosežke NSP, med drugim javni dogodek na temo odprtega bančništva, ki je zagotovil izmenjavo pogledov deležnikov na odprto bančništvo ter o problematiki ozavestil tudi širšo javnost, pobudo za dvig mejnega zneska za brezstično kartično plačevanje brez vnosa PIN na 50 evrov ter projekt Analize trga plačil v Sloveniji, katerega rezultati bodo predstavljali izhodišče za nadaljnje delo NSP in nadaljnji razvoj trga plačil v Sloveniji.

Ad 2) Potrditev dnevnega reda 25. seje Nacionalnega sveta za plačila (NSP)

S. Anko je v nadaljevanju podal informacijo o spremembi članstva v NSP. Ministrstvo za finance je namesto Roberta Petka za namestnico člana v NSP imenovalo Majo Svetličič. MBILLS d. o. o. je namesto Simona Steinmana za člana imenoval Leona Stareta, namesto Tanje Perovšek pa je sedaj namestnica člana v NSP Anja Arnšek. NSP ima tudi novega deležnika, Telekom Slovenije d. d., ki kot upravljavec plačilne sheme VALÚ, v skladu s 6. členom Sklepa o vzpostavitvi NSP, izpolnjuje kriterije za sodelovanje v NSP.

S. Anko je poudaril, da bodo na današnji seji prisotni tudi gostje, in sicer bodo do vključno 4. točke dnevnega reda (Problematika odpiranja plačilnih računov) na seji prisotni Monika Logar (Uprava za davke) in Igor Golob (Uprava za nadzor), oba Finančna uprava Republike Slovenije (FURS), Tina Humar (Direktorat za sistem davčnih, carinskih in drugih javnih prihodkov) in Martina Verbančič (Sektor za pobiranje davkov, Direktorat za sistem davčnih, carinskih in drugih javnih prihodkov), obe Ministrstvo za finance (MF), ter Anja Rijavec Uršej (Pravni oddelek) in Aleksandra Čargo (Nadzor bančnega poslovanja), obe Banka Slovenije. Pri 5. točki dnevnega reda (Analiza trga plačil v Sloveniji) pa bosta prisotna Lan Filipič in Matija Veber, oba Deloitte d. o. o.

Sledila je informacija, da je bil zapisnik 24. seje NSP potrjen in objavljen na spletni strani Banke Slovenije. Na zapisnik smo prejeli nekatere vsebinske pripombe Zveze potrošnikov Slovenije (ZPS), povezane s pobudo glede dviga limita pri brezstičnem kartičnem poslovanju ter problematiko močne avtentikacije strank pri kartičnih plačilih. Zapisnik je bil potrjen v drugem krogu usklajevanj in objavljen na javni spletni strani Banke Slovenije.

Na 24. seji NSP vsebinskih sklepov ni bilo, je bil pa podan pregled napredka vsebinskih sklepov 23. seje NSP:

- v okviru točke Vpeljava QR kode na računih, da *NSP poziva Združenje bank Slovenije (ZBS), da nadalje preuči možnost olajšanja uporabe QR kode izven obrazca UPN, morebiti s pripravo smernic oziroma priporočil za tako uporabo* – B. Tomažič je prisotne seznanil, da na ZBS aktivnosti v smeri priprave priporočil za olajšanje uporabe QR kode izven obrazca UPN že potekajo.
- v okviru točke Dvig limita pri brezstičnem plačevanju s 25 evrov na 50 evrov, da *NSP načelno podpira dvig limita pri brezstičnem plačevanju s 25 evrov na 50 evrov* – S. Anko je prisotne seznanil, da je bil januarja 2022 predlog za dvig mejnega zneska na 50 evrov potrjen v okviru Odbora za kartično poslovanje, ki je februarja 2022 definiral načrt potrebnih aktivnosti ter predlagal uveljavitev spremembe s 1. junijem 2022, kar je bilo tudi realizirano.

A. Meško je ob tem poudarila, da je ZPS ob začetku veljavnosti te spremembe potrošnike obvestila o možnosti izklopa te funkcionalnosti in objavila seznam bank in hranilnic (v nadaljevanju: banke), ki izklop te funkcionalnosti omogočajo. Nekateri potrošniki (predvsem starejši) želijo imeti namreč možnost izklopa te funkcionalnosti, vendar pa na ZPS ugotavljajo, da nekatere banke v Sloveniji možnosti izklopa še vedno ne ponujajo, čeprav je bilo s strani ZPS na 23. seji NSP izpostavljeno, da je za potrošnika ključno, da vse banke v Sloveniji omogočajo to funkcionalnost.

- v okviru točke Problematika davka na finančne storitve, da *se Deležniki NSP, ki jih problematika davka na finančne storitve zadeva, do naslednje seje NSP dobijo na tematskem sestanku, kjer bodo skupaj s FURS poskušali poiskati način, kako doseči, da bodo davek na finančne storitve plačevali tudi tuji ponudniki, ki sicer po zakonu so zavezanci za plačilo omenjenega davka* – S. Anko je prisotne seznanil z informacijo, da so, po izvedenem tematskem sestanku na temo obravnave problematike davka na finančne storitve, na katerem so bili prisotni predstavniki

Banke Slovenije, MF in FURS, aktivnosti na tem področju v teku. Banka Slovenije je glede omenjene tematike tudi v kontaktu z MF glede potencialnih nadaljnjih korakov, o čemer bomo poročali na eni izmed prihodnjih sej NSP.

Sklep 1: NSP poziva ZBS, da do 31. 12. 2022 objavi smernice oziroma priporočila za olajšanje uporabe QR kode izven obrazca UPN.

Sklep 2: ZBS do 17. 10. 2022 pridobi podatke o tem, katere banke v Sloveniji ne ponujajo možnosti izklopa funkcionalnosti brezstičnega plačevanja, in razloge za to, ter o tem obvesti Banko Slovenije.

Sledila je predstavitev predloga dnevnega reda 25. seje NSP.

Zaradi poglobljene razprave v okviru 3. in 4. točke dnevnega reda (Aktivnosti NSP v boju proti sivi ekonomiji in Problematika odpiranja plačilnih računov), je predsedujoči tekom seje spremenil zaporedje obravnave nekaterih točk. 7. točka (Napredek na projektu Digitalni evro) je bila obravnavana pred 5. točko (Analiza trga plačil v Sloveniji).

Sklep 3: Prisotni člani oz. namestniki članov so potrdili dnevni red 25. seje NSP.

Ad 3) Aktivnosti NSP v boju proti sivi ekonomiji

- Informacija o delu delovne skupine za aktivnosti NSP v boju proti sivi ekonomiji

S. Anko je prisotne uvodoma seznanil z razlogi za ustanovitev delovne skupine za aktivnosti NSP v boju proti sivi ekonomiji (delovna skupina), članstvom v delovni skupini ter z vlogo Banke Slovenije v delovni skupini. Delovna skupina je delovala pod vodstvom Banke Slovenije, ki je imela v njej logistično in povezovalno vlogo.

V nadaljevanju je L. Kostanjevec Jazbec prisotnim pojasnila, da se NSP ukvarja z vidiki sive ekonomije, ki so povezani s plačevanjem. Čeprav gotovina ni vzrok za nastanek sive ekonomije, pa jo – zaradi anonimnosti – omogoča, po drugi strani pa elektronska plačila, ker so sledljiva, omogočajo boljši nadzor ter s tem odkrivanje in preprečevanje sive ekonomije. L. Kostanjevec Jazbec je pojasnila, da je delovna skupina obravnavala širok nabor predlogov ukrepov za boj proti sivi ekonomiji, ki so jih podali člani delovne skupine. Večina predlogov je bila iz nadaljnje obravnave izločena, delovna skupina namreč ni podprla predlogov ukrepov, ki bi lahko vodili v neenakopraven položaj določenih poslovnih subjektov na trgu, spodbujali uveljavitev konkretnih načinov elektronskih plačil ali kakorkoli omejevali dostop do gotovine ali njene uporabe. Gotovina ima namreč status zakonitega plačilnega sredstva.

Na podlagi teh izhodišč je delovna skupina identificirala končni paket predlogov ukrepov za boj proti sivi ekonomiji: i) obvezno sprejemanje elektronskih plačil na prodajnih mestih (fizičnih in spletnih), ii) nagradne igre za pospeševanje uporabe elektronskih plačil pri potrošnikih, iii) ozaveščanje davčnih zavezancev, pravnih subjektov, o sistemu obstoječih davčnih olajšav za nakup, najem oz. uporabo

infrastrukture za elektronsko plačevanje na prodajnih mestih in iv) dopolnitev obstoječega programa izobraževanj mladih na področju davkov.

Nadalje je L. Kostanjevec Jazbec poudarila, da se je delovna skupina ves čas zavedala, da bi potencialna implementacija predlogov ukrepov zahtevala konceptualni razmislek o njihovem optimalnem načinu implementacije. Ob uvedbi obveznega sprejetja elektronskih načinov plačevanja na prodajnih mestih bi trgovci, še posebej manjši, lahko imeli nesorazmerno velik del stroškov (glede na obseg transakcij) iz naslova prilagoditev prodajnih mest v ta namen. Negativna posledica bi lahko bila prevalitev dodatnih stroškov na potrošnika, zato je v primeru potencialne uvedbe predlaganih ukrepov, še zlasti ukrepa obveznega sprejemanja elektronskih plačil na prodajnih mestih, potreben konceptualen razmislek o načinu implementacije. L. Kostanjevec Jazbec je še poudarila, da je analiza, ki jo je opravila delovna skupina, lahko osnova za nadaljnje delo, so pa tukaj potrebne še nadaljnje analize oz. študije vplivov.

L. Kostanjevec Jazbec je v nadaljevanju izpostavila, da delovni skupini ni uspelo doseči soglasja o vsebini končnega nabora predlogov ukrepov ter da smo bili na določeni točki prisiljeni ustaviti usklajevanje na ravni delovne skupine in povzdigniti obravnavo vsebine na raven NSP. Ob tem je L. Kostanjevec Jazbec pojasnila, da MF in FURS nista podala izrecnega soglasja h končnemu predlogu ukrepov, ker: i) končni predlog ukrepov ne naslavlja neposredno problematike odprtja plačilnih računov in ii) po mnenju MF, bi morala biti odločitev o sprejemu elektronskih plačil na prodajnih mestih prepuščena trgu/trgovcem.

V razpravi je več deležnikov osvetlilo ključne vplive potencialne uvedbe predlaganih ukrepov, vključno z zagotovitvijo večje izbire načinov plačevanja in spodbudo za razvoj konkurenčnih in inovativnih plačilnih rešitev v skladu s pričakovanji uporabnikov. N. Šubelj je izpostavila, da bi lahko nepremišljena uvedba obveznosti sprejemanja elektronskih plačil na prodajnih mestih trgovce z manjšim obsegom poslovanja postavila v slabši položaj v primerjavi z večjimi trgovci z nezaželeno posledico prevalitve stroškov na potrošnika, medtem ko je A. Mejač Krassnig menila, da z uvedbo obveznosti sprejemanja elektronskih plačil na prodajnih mestih potrošniku omogočimo izbiro pri načinu plačila in tako pripomoremo k pospeševanju uporabe elektronskih plačil.

B. Gašperin je izrazila nestrinjanje z obveznim sprejemanje elektronskih plačil na prodajnih mestih. Po njenem mnenju naj bi izbiro plačilnega sredstva prepustili trgu, z izjemo gotovinskih plačil, saj je evro gotovina edino zakonito plačilno sredstvo v Sloveniji in so jo trgovci zato dolžni sprejeti. Poleg tega je menila, da je račun zaveden v davčni blagajni v trenutku, ko ga trgovec izstavi, in način plačila na to nima vpliva oz. je nepomemben z vidika sive ekonomije, kar sta kasneje v razpravi potrdila tudi T. Humar in I. Golob. T. Okorn pa je izpostavil, da je v prvi fazi potrebno spodbujati davčno moralo, ki je, po njegovem mnenju, v Sloveniji primanjkuje. A. Miklavčič in N. Šubelj sta tudi menili, da je potrebno izbiro plačilnega sredstva prepustiti trgu, saj prisila praviloma ne prinese zelenih rezultatov. Za zaključek razprave je S. Anko dodal, da sam vidi potencial v celotnem paketu predlogov ukrepov za boj proti sivi ekonomiji, saj so predlogi zaključena celota – najprej je potrebno omogočiti sprejem elektronskih plačil na prodajnih mestih, potem pa je potrebno elektronska plačila spodbujati.

Na podlagi razprave so bili sprejeti naslednji sklepi:

Sklep 4: *NSP se je seznanil z delom delovne skupine za aktivnosti NSP v boju proti sivi ekonomiji.*

Sklep 5: *Sekretariat NSP do 13. 10. 2022 pozove deležnike NSP k podaji stališč glede nadaljnje obravnave prvega predlaganega ukrepa za boj proti sivi ekonomiji: obvezno sprejemanje elektronskih plačil na prodajnih mestih (fizičnih in spletnih). Do pridobitve stališč vseh deležnikov NSP delovna skupina ne nadaljuje s svojim delom.*

Ad 4) Problematika odpiranja plačilnih računov

S. Anko je uvodoma pojasnil, da je bila točka uvrščena na dnevni red seje na pobudo MF in FURS. Problematika je med drugim tudi povezana s sivo ekonomijo, saj fizične in pravne osebe brez računov ne morejo plačevati elektronsko (plačujejo gotovinsko, kar omogoča sivo ekonomijo). Z uvedbo obvezne ponudbe osnovnega plačilnega računa (OPR) pri bankah (implementacija PAD¹ v nacionalno zakonodajo v letu 2016) se je problematika zavračanja odpiranja plačilnih računov fizičnim osebam (delno) zmanjšala. V določenih primerih, določenih z ZPlaSSIED² pa banke odprtje OPR še vedno lahko zavrnejo. V nadaljevanju je S. Anko prisotne seznanil s tem, da je bilo v letu 2021 odprtih 837 OPR, na podlagi upravičenih razlogov pa so istega leta banke odprtje OPR odklonile v 9 primerih.

V predstavitvi, ki je sledila, je T. Humar uvodoma pojasnila, da več predpisov zaradi različnih razlogov določa obveznost nakazovanja na plačilne račune, na drugi strani pa se tako fizične osebe kot tudi poslovni subjekti soočajo z nezmožnostjo odprtja plačilnih računov. Na MF in FURS se že več let obračajo tako fizične osebe kot poslovni subjekti, ki jim banke odprtje plačilnega računa odklonijo, pri čemer pa se razlogi razlikujejo od banke do banke. Včasih je zaznati celo razlike med posameznimi poslovalnicami iste banke. M. Logar je prisotne seznanila, da je bilo na dan 15. 9. 2022 v Sloveniji v davčni register vpisanih nekaj manj kot 111.000 pravnih oseb s sedežem v Republiki Sloveniji, od tega jih je bilo približno 8.500 brez plačilnega računa, vpisanega v davčni register; približno 2.000 med njimi pa je bilo takih, pri katerih so ustanovitelji ali zastopniki tujci. Po navedbah M. Logar je ta podatek pomemben, saj se v zadnjem času pojavlja zapiranje plačilnih računov subjektom, ki imajo v svoji lastniški strukturi tujce. S strani več poslovnih subjektov, ki jim je bilo zavrnjeno odprtje plačilnega računa, so na FURS prejeli tudi prošnje za odprtje plačilnega računa, ki bi ga lahko ti subjekti koristili določen čas, dokler jim ne bi bilo omogočeno odprtje plačilnega računa pri banki, kar kaže na pripravljenost poslovnih subjektov, da bi poslovali korektno. Od nekaj več kot 840.000 v Republiki Sloveniji zaposlenih fizičnih oseb jih približno 7.800 v davčnem registru nima podatka o odprtem plačilnem računu; od teh je več kot polovica oseb brez prebivališča v Sloveniji.

V nadaljevanju je A. Rijavec Uršej podala nekaj ozadja problematike zavračanja odprtja oziroma zapiranja plačilnih računov določenim komitentom, tako fizičnim kot pravnim osebam. Gre za bančno

¹ Direktiva 2014/92/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. julija 2014 o primerljivosti nadomestil, povezanih s plačilnimi računi, zamenjavi plačilnih računov in dostopu do osnovnih plačilnih računov.

² Zakon o plačilnih storitvah, storitvah izdajanja elektronskega denarja in plačilnih sistemih.

prakso (t. i. »de-risking«) zavračanja poslovnih odnosov zaradi upravljanja s tveganji, v veliki meri na področju preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma. Problematika je razširjena po vsej EU. A. Čargo je še poudarila, da je ta problem močno zasidran na globalni ravni in da je tudi Evropski bančni organ (EBA) že pristopil k reševanju problematike, in sicer s pripravo smernic za finančne institucije in nadzorne organe, v katerih bodo med drugim bolj podrobno definirani možni ukrepi za reševanje omenjene problematike. A. Meško je izpostavila, da komitentom, ki se zaradi zavrnitve odprtja plačilnega računa obrnejo na ZPS, pojasnijo, da imajo možnost odprtja plačilnega računa v tujini. B. Tomažič je še poudaril, da morajo banke pri sklepanju poslovnega razmerja spoštovati tako regulativo kot usmeritve svojih morebitnih tujih lastnikov. L. Frlec je izpostavila, da ZPPDFT-2 določa točne pogoje, kdaj banka ne sme odpreti OPR, vendar pa se v praksi dogaja, da nekaterim komitentom banka zavrne odprtje poslovnega računa tudi na podlagi drugih razlogov.

S. Anko je prisotne seznanil z neformalnim predlogom Uprave Republike Slovenije za javna plačila (UJP), ki je bil tudi Banki Slovenije posredovan že pred časom, da bi finančno izključenim, socialno ogroženim fizičnim osebam vodila plačilne račune, ter pozval A. Miklavčič k pojasnilu, ali je predlog še aktualen oziroma ima UJP še interes voditi plačilne račune takim subjektom. A. Miklavčič je pojasnila, da UJP ima interes za to, ter da že potekajo aktivnosti med MF, FURS, UJP in Ministrstvom za gospodarski razvoj in tehnologijo, ki se dotikajo tudi reševanja zadevne problematike, na podoben način, kot je to predlagal UJP. Pri tem je A. Miklavčič poudarila, da je v kontekstu iskanja nacionalne rešitve (na nivoju države) seveda pomembna vloga UJP kot ponudnika plačilnih storitev »države«.

Na podlagi razprave je bil oblikovan naslednji sklep:

Sklep 6: *NSP se je seznanil s problematiko odpiranja plačilnih računov. Za podrobnejšo obravnavo omenjene problematike bo do konca oktobra 2022 izveden sestanek v ožji sestavi, in sicer MF, FURS, ZBS, UPPD, UJP in Banka Slovenije.*

Ad 5) Analiza trga plačil v Sloveniji

- Informacija o aktivnostih v zvezi z analizo trga plačil v Sloveniji

L. Filipič in M. Veber sta prisotne seznanila s ključnimi informacijami glede statusa aktivnosti projekta analize trga plačil v Sloveniji (analiza). V preteklih mesecih so bile na projektu analize trga plačil v Sloveniji že zaključene nekatere aktivnosti, in sicer: i) ključnim deležnikom projekta so bili predstavljeni rezultati vprašalnikov za potrošnike, trgovce in banke ter analiza dnevnika plačil, ii) izvedeno je bilo usklajevanje in potrditev vsebine Diagnostičnega poročila, ki služi kot osnova za pripravo Nacionalne strategije za plačila, ter iii) izvedena je bila strateška delavnica, kjer so mednarodni strokovnjaki družbe Deloitte predstavili razvoj trga plačil v izbranih državah in posamezne ukrepe na omenjenih trgih.

M. Veber je nadalje pojasnil, da trenutno potekajo aktivnosti v smeri identifikacije strateških iniciativ, ki bodo osnova za pripravo Nacionalne strategije za plačila 2023 – 2027 in nato tudi akcijskega načrta za njeno implementacijo. Prisotni so bili nadalje seznanjeni s ključnimi ugotovitvami diagnostične faze projekta, in sicer, da:

- potrošniki pri plačevanju POS in P2P transakcij najpogosteje uporabljajo gotovino, ki prevladuje predvsem v situacijah, ko potrošniki plačujejo račune z nižjimi zneski. Obstajajo razlike med potrošniki glede na njihove demografske lastnosti, npr.: i) mlajši potrošniki v večji meri uporabljajo digitalne načine plačila, ii) potrošniki z nižjo izobrazbo so bolj odvisni od gotovine, potrošniki z višjo izobrazbo pa bolj uporabljajo kartična plačila, iii) v primeru ranljivih skupin (npr. slepi in slabovidni, starejši, itd.) je bilo ugotovljeno, da zanje uporaba elektronskih načinov plačila lahko izziv;
- banke in trgovci menijo, da se bo uporaba gotovine skozi čas zmanjševala, uporaba elektronskih načinov plačevanja pa se bo povečevala. Mikro in majhni trgovci sprejemajo elektronske načine plačila na prodajnem mestu v manjšem obsegu kot pa srednje veliki in veliki trgovci, ki bolj pogosto omogočajo tovrstne načine plačila. Trgovci, ki ponujajo storitve, sprejemajo elektronske načine plačila na prodajnem mestu v manjšem obsegu kot pa trgovci, ki na prodajnem mestu ponujajo produkte. Banke pa menijo, da se bo uporaba takojšnjih in mobilnih plačil v prihodnjih petih letih povečevala, medtem ko se bo uporaba gotovine po vsej verjetnosti zmanjševala.

Sklep 7: NSP se je seznanil s statusom aktivnosti na projektu analize trga plačil v Sloveniji.

Ad 6) Takojšnja plačila

Glede na dnevni red 25. se je NSP je bilo predvideno, da P. A. Raveleau poda informacijo o napredku na področju razvoja slovenske sheme za takojšnja plačila (Flik). Ker pa se P. A. Raveleau iz upravičenih razlogov se je ni udeležil, je v nadaljevanju S. Anko prisotnim podal informacijo, da s ciljem širše uporabe takojšnjih plačil na ravni EU nastaja akt, ki bo po pričakovanih pripomogel k širši uveljavitvi takojšnjih plačil v EU. Nadalje je S. Anko izpostavil, da je v Sloveniji veliko število uporabnikov Flika, ki sicer imajo naloženo aplikacijo Flik, vendar storitve v praksi dejansko ne uporabljajo. To je tudi posledica dejstva, da je plačilo s Flikom v segmentu P2M omogočeno le na določenih prodajnih mestih.

Sklep 8: NSP se je seznanil s poročanjem Banke Slovenije o statusu takojšnjih plačil na ravni EU in v Sloveniji.

Ad 7) Napredek na projektu Digitalni evro

- Predstavitev aktivnosti Evrosistema na projektu Digitalni evro

M. Pezdir je prisotne seznanil z napredkom na projektu Digitalni evro, in sicer potencialne možnosti zasnove digitalnega evra. Le-ta bi moral dopuščati »online plačila« (plačila s pomočjo internetne povezave), hkrati pa bi moral dopuščati tudi »offline plačila« (plačila brez internetne povezave). Svet ECB je določil primere uporabe, katerim bi moral digitalni evro zadostiti ob morebitni izdaji, in sicer bi moral dopuščati spletne nakupe, plačila na fizičnih POS terminalih, plačila med dvema fizičnima osebama in javna plačila (npr. plačevanje davkov, plačevanje kazni, prejem subvencij). Vsi prioritetni

primeri uporabe digitalnega evra so bili izbrani na podlagi dveh kriterijev, in sicer, kako digitalni evro podpira cilje politike Evrosistema, ter naslavlja prioritetni tržni segment.

M. Pezdir je v nadaljevanju predstavil možnosti zasebnosti za digitalni evro. Zasebnost je namreč temeljna pravica vsakega posameznika, vendar pa se z naraščanjem digitalizacije plačil stopnja zasebnosti zmanjšuje. Vsa elektronska plačila so predmet zahtev skladnosti z zahtevami preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma, zato bo pri digitalnem evru treba poiskati ravnovesje med zaželeno stopnjo zasebnosti ter skladnostjo z zahtevami preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma. Po trenutnem scenariju bi Evrosistem za digitalni evro omogočil transparentnost podatkov posrednikom za namene skladnosti z zahtevami preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma, dodatno pa Evrosistem preučuje tudi možnosti višje stopnje zasebnosti, in sicer za transakcije nizkih vrednosti in zasebnost v sklopu »off-line« funkcionalnosti.

V nadaljevanju je M. Pezdir predstavil poročilo o plačilnih navadah državljanov in trgovcev evroobmočja ter o njihovem odnosu do digitalnega evra. Prisotni so bili na koncu seznanjeni tudi s časovnico projekta Digitalni evro, ob čemer je M. Pezdir poudaril, da bo predvidoma jeseni 2023 sprejeta odločitev Sveta ECB o morebitnem prehodu v fazo implementacije, ki pa sama po sebi še ne predstavlja dokončne odločitve o izdaji digitalnega evra. Če se bo Evrosistem odločil za izdajo digitalnega evra, bi bil ta lahko izdan do leta 2026.

Sklep 9: *NSP se je seznanil z aktivnostmi Evrosistema na področju digitalnega evra.*

Ad 8) Razno

Pod točko razno ni bilo obravnavanih tematik.

Naslednja seja NSP bo decembra 2022.

Zapisnik pripravil Sekretariat NSP, 18. 10. 2022 (popr. 22. 11. 2022).